

Definicja oraz metody wyceny zobowiązań w myśl przepisów ustawy o rachunkowości

5

Podstawa prawna odpowiedzi**Definicja zobowiązań – art. 3 ust. 1 pkt 20 uor oraz art. 3 ust. 1 pkt 22, 27, 28 ustawy o rachunkowości**

Ile razy w ustawie jest mowa o:

- 20) **zobowiązaniach** – rozumie się przez to wynikający z przeszłych zdarzeń obowiązek wykonania świadczeń o wiarygodnie określonej wartości, które spowodują wykorzystanie już posiadanych lub przyszłych aktywów jednostki,
- 22) **zobowiązaniach krótkoterminowych** – rozumie się przez to ogół zobowiązań z tytułu dostaw i usług, a także całość lub tę część pozostałych zobowiązań, które stają się wymagalne w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego,
- 27) **zobowiązaniach finansowych** – rozumie się przez to zobowiązanie jednostki do wydania aktywów finansowych albo do wymiany instrumentu finansowego z inną jednostką, na niekorzystnych warunkach,
- 28) **zobowiązaniach warunkowych** – rozumie się przez to obowiązek wykonania świadczeń, których powstanie jest uzależnione od zaistnienia określonych zdarzeń.

Ogólne metody wyceny zobowiązań – art. 7 ust 1 ustawy o rachunkowości

1. Poszczególne składniki aktywów i pasywów¹ wycenia się stosując rzeczywiście poniesione na ich nabycie (wytworzenie) ceny (koszty), z zachowaniem zasady ostrożności. (...)

Metody wyceny zobowiązań na dzień bilansowy – art. 28 ust. 1 pkt 8 i 8a ustawy o rachunkowości

1. Aktywa i pasywa wycenia się nie rzadziej niż na dzień bilansowy w sposób następujący:
(...)
 - 8) zobowiązania – w kwocie wymagającej zapłaty, z zastrzeżeniem punktu 8a,
 - 8a) zobowiązania finansowe mogą być wyceniane według skorygowanej ceny nabycia, a jeżeli jednostka przeznacza je do sprzedaży w okresie do 3 miesięcy, to według wartości rynkowej lub inaczej określonej wartości godziwej.

Streszczenie

Zobowiązanie to **obowiązek spełnienia świadczeń o określonej wartości**, który spowoduje wykorzystanie już posiadanych lub przyszłych aktywów. Ze względu na kryterium czasu zapadalności zobowiązań mówimy o zobowiązaniach długo- lub krótkoterminowych.

Zobowiązania finansowe to obowiązek jednostki do wydania aktywów finansowych albo do wymiany instrumentu finansowego z inną jednostką na niekorzystnych warunkach.

Zobowiązania warunkowe to obowiązek wykonania świadczenia, którego powstanie jest uzależnione od zaistnienia określonych zdarzeń.

Wycena zobowiązań. Zobowiązania wycenia się w kwocie wymagającej zapłaty, a zobowiązania finansowe można wyceniać w skorygowanej cenie nabycia, z kolei te przeznaczone do sprzedaży w okresie do 3 miesięcy w wartości rynkowej lub inaczej określonej wartości godziwej.

1. Zobowiązania są wykazywane w bilansie po stronie pasywów.

Definicja oraz metody wyceny zobowiązań w myśl przepisów ustawy o rachunkowości

■ Odpowiedź

I. DEFINICJA ZOBOWIĄZAŃ

1. Pod pojęciem zobowiązań rozumie się **obowiązek spełnienia świadczeń o określonej wartości**, który spowoduje wykorzystanie już posiadanych lub przyszłych aktywów. Ilustracją tego pojęcia może być zaciągnięte przez jednostkę zobowiązanie z tytułu zakupu materiałów do produkcji – jest to świadczenie o określonej wartości podanej na fakturze VAT. Jego spełnienie będzie się wiązać z wykorzystaniem środków pieniężnych z rachunku bankowego, czyli aktywów – środków pieniężnych na rachunku bankowym.
2. **Ustawa o rachunkowości** dzieli zobowiązania, ze względu na **kryterium czasu**, na długo– i krótkoterminowe, przy czym definiuje jedynie zobowiązania krótkoterminowe. **Zobowiązania krótkoterminowe** to te, których termin płatności przypada w danym roku bilansowym oraz ogół zobowiązań z tytułu dostaw i usług (ogół, czyli nawet te których termin płatności przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego).
3. Specjalną kategorią zobowiązań, które wyróżnia ustawa o rachunkowości są **zobowiązania finansowe**, oznaczające obowiązek jednostki do wydania aktywów finansowych albo obowiązek wymiany instrumentu finansowego z inną jednostką na niekorzystnych warunkach. Dobrym przykładem zobowiązania finansowego jest zobowiązanie jednostki **z tytułu zaciągniętego kredytu** – obowiązek jednostki to spłata kredytu, wydanie aktywa finansowego – to przelanie środków pieniężnych z rachunku bankowego, a „**niekorzystne warunki**” to nic innego jak **odsetki**, które są **splacane z kredytem**.
4. Inną kategorią zobowiązań, na które zwraca uwagę ustawa, są **zobowiązania warunkowe**². Są one rezultatem zdarzeń przeszłych i **mogą spowodować** powstanie zobowiązania. Przykładem zobowiązania warunkowego mogą być udzielone przez jednostkę poręczenia. Zobowiązania warunkowe nie są ujmowane w bilansie ani rachunku zysków i strat.

II. METODY WYCENY ZOBOWIĄZAŃ

1. Zobowiązania wycenia się w **kwocie wymagającej zapłaty**, czyli wraz z odsetkami – ustawowymi, umownymi lub podatkowymi. Nawet jeżeli jednostka nie uzyskała od kontrahenta informacji, że ma on zamiar naliczyć należne mu odsetki, musi dokonać samonaliczenia kwoty odsetek i odnieść ich wartość na konto: „Koszty finansowe”.
2. Istotnym jest, aby na dzień bilansowy wykazać stan zobowiązań odzwierciedlający wszystkie operacje dotyczące danego roku obrotowego. I tak, jeśli zakupiono w danym roku obrotowym towar, a faktura VAT została wystawiona w roku następnym, to zobowiązanie z tytułu zakupu musi być wykazane w roku, w którym doszło do zakupu.
3. Zobowiązania finansowe mogą być wycenione według **skorygowanej ceny nabycia**, a jeżeli zamiarem jednostki jest ich sprzedaż w okresie do 3 miesięcy, musi uczynić to według **wartości rynkowej** lub inaczej określonej **wartości godziwej**.

2. Zagadnienie zobowiązań warunkowych omówione zostało w pytaniu nr 8: „Zdefiniuj i scharakteryzuj rezerwy i zobowiązania warunkowe w myśl ustawy o rachunkowości”